

В.В. Сіній, м. Київ

ФОРМУВАННЯ КАР'ЄРНОЇ СПРЯМОВАНOSTI НА АДАПТАЦІЙНОМУ ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ STEM-ОСВІТИ

У тезах проаналізовано модельні навчальні програми, що реалізують напрям STEM-освіти та виокремлена їхня спрямованість на формування майбутньої кар'єри здобувачів освіти. Окреслено онлайн-інструменти, що використовуються у STEM-освіті на адаптаційному циклі базової середньої освіти для пропедевтики формування кар'єрної спрямованості здобувачів освіти на обрання профілю навчання.

Ключові слова: *заклади загальної середньої освіти, кар'єрна спрямованість, професійне самовизначення, STEM.*

Система загальної середньої освіти в Україні перебуває в стані реформи відповідно до концептуальних засад Концепції «Нова українська школа». У 2023-2024 навчальному році на адаптаційному циклі базової середньої освіти всі загальноосвітні навчальні заклади працюють за Державним стандартом базової середньої освіти (2020) [1] та Типовою освітньою програмою для 5–9 класів загальної середньої освіти (2021) [2], на основі яких створено освітні програми конкретного закладу освіти.

Одночасно з упровадженням Концепції «Нова українська школа» реалізується в закладах загальної середньої освіти Концепція розвитку природничо-математичної (STEM-освіти). STEM-освіта інтегрує чотири основні напрями: S – science – природничі науки, T – technology – технології, E – engineering – інженерію та M – mathematics – математику. На адаптаційному циклі STEM-освіта реалізується через такі освітні галузі: технологічну, інформатичну, математичну та природничу. Елементи STEM-освіти також є у фізичній культурі, мовно-літературній, соціальній і здоров'язберігальній, громадянській та історичній, мистецькій галузях.

Найбільш повно ідеї STEM-освіти реалізовано у внутрішньогалузевих інтегрованих курсах «Пізнаємо природу», «Довкілля», «Природничі науки» та міжгалузевих інтегрованих курсах «Робототехніка» та «STEM».

Програма міжгалузевого інтегрованого курсу STEM (5–6 класи) авторів

О. Бутурліної, О. Артем'євої [3] передбачає інтеграцію природничої, технологічної, інформатичної та соціальної галузі. Мінімально програма розрахована на 1 годину на тиждень у 5 та 6 класі. Кількість годин на вивчення можна збільшити за рахунок включення до програми навчального матеріалу з інших модельних навчальних програм або за рахунок варіативної складової навчального плану.

У Вступі актуалізується уявлення про проєкт і організацію проєктної діяльності; формується уявлення про STEM, STEM-освіту, STEM-професії. Зокрема акцентується увага на зануренні учнів у сфери діяльності людини за класифікатором професій, тобто взаємодії в системах: «людина-людина», «людина-техніка», «людина-природа», «людина-знак», «людина-образ». Навчальні проєкти, що пропонуються до виконання, мають міждисциплінарний характер та поєднують знання з усіх галузей, що інтегруються.

Таким чином, для учня формується простір професійного самовизначення, загальною метою якого є створення умов для досягнення кожним здобувачем освіти можливості підготувати себе до майбутнього вибору профілю навчання шляхом включення в профорієнтаційний простір, який поєднує в собі психологічні, педагогічні й соціальні аспекти, сприяє самовизначенню, саморегуляції освітньої діяльності, розвитку й саморозвитку дитини як суб'єкта життєдіяльності, зокрема й професійної.

В Україні розроблена значна кількість онлайн-ресурсів, що допомагають обрати майбутню професію. Так, державний портал «Дія. Освіта» для профорієнтації має цілий набір інструментів[4]. Це освітні серіали, що вводять здобувача освіти у світ сучасних професій, а особливо ефективними й цікавими є симулятори, що дають можливість спробувати себе в ролі спеціаліста тієї чи іншої професії. Позитивні відгуки від вчителів-практиків отримали віртуальні екскурсії, розміщені на порталі Всеукраїнського проєкту з профорієнтації та побудови кар'єри[5], де репрезентовано різні галузі виробництва та сфери послуг.

Подальші наші дослідження передбачають теоретичне обґрунтування та

апробацію технологій формування в учнів кар'єрної спрямованості засобами STEM-освіти як системи ставлень до індивідуальної освітньої і професійної траєкторії, в основі якої сформована система мотивів, особистісних змістів і цілей.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standartiv-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>
2. Типова освітня програма для 5–9 класів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>
3. Програма міжгалузєвого інтегрованого курсу STEM. Адаптаційний цикл: 5–6 класи. / О. В. Бутурліна, О. Є. Артем'єва. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mizhhal.intehr.kursy/STEM.5-6.kl.Buturlina.Artyemyeva.04.10.pdf>
4. Дія. Освіта. Для шукачів нової професії. URL: <https://osvita.dia.gov.ua/catalog/appointment/for-new-profession>
5. Всеукраїнський проект з профорієнтації та побудови кар'єри. Обери професію своєї мрії. URL: <https://hryoutest.in.ua/>

А.В. Тимчик, м. Київ

ВИХОВАННЯ В СТАРШОКЛАСНИКІВ МУЖНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

У тезах розкрито зміст виховання в старшокласників мужності в процесі прикладної фізичної підготовки. За допомогою вивчення психолого-педагогічної літератури з'ясовано, яких рекомендацій слід дотримуватися педагогам і тренерам під час виховання в старшокласників мужності засобами прикладної фізичної підготовки.

Ключові слова: виховання, старшокласники, виховання мужності, прикладна фізична підготовка.

Актуальність виховання в старшокласників мужності в процесі прикладної фізичної підготовки зумовлена низкою викликів, які постали перед українським суспільством. Це зумовлює необхідність переосмислення освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти та оновлення змісту, форм і методів у роботі з учнівською молоддю в сучасних умовах.

Вивчення психолого-педагогічної літератури свідчить, що останніми роками здійснено комплекс близьких наукових досліджень щодо виховання мужності учасників освітнього процесу засобами прикладної фізичної